

نوع مقاله: پژوهشی

صفحات ۲۶۲ - ۲۳۷

بررسی چگونگی تأثیرگذاری ادبیات در شکل‌گیری باورهای اخلاقی کودکان و نوجوانان

نارفر ناظم^۱حسین آقاجانی مرسا^۲علی باصری^۳

چکیده

امروزه مطالعه به عنوان یکی از منابع مهم دستیابی به اطلاعات فقط عملی فردی نیست که به سبب علاقه و سلیقه شخصی بتواند استمرار یابد، بلکه ضرورت‌های اجتماعی، موقعیت تاریخی و فرهنگی جامعه، نیازهای نظام اجتماعی، علائق و انگیزه‌های فردی، امکانات و توانائی‌های نظام و در اختیار بودن کتاب، عوامل تعیین‌کننده‌ای در کتابخوانی به شمار می‌روند. توجه به مطالعه زمانی اهمیت بیشتری می‌یابد که به گروه سنی خاصی مرتبط بوده و با نیازها و تمایلات آن گروه در ارتباط باشد. تحقیق حاضر به بررسی انواع گرایش‌های ادبی نوجوانان شهر اصفهان در سال ۱۳۹۷ پرداخته است. اهمیت موضوع از آنجا مشخص می‌شود که گروه سنی نوجوان در مرحله بلوغ روحی و جسمی قرار داشته و پرداختن به نیازها و تمایلات آنها در راستای شکل‌دهی به شخصیت و هویتشان بسیار اهمیت دارد. این تحقیق به روش ترکیبی از نوع متوالی کیفی-کمی صورت گرفته است. یافته‌های بخش کیفی نشان می‌دهد شرایط علی همچون پیرامون نوجوانی، مصرف فرهنگی خانواده و جامعه‌پذیری، مطالعه را به امری موقت و مسأله‌دار بدل نموده که در بستر و زمینه‌هایی چون موانع فرهنگی-اجتماعی-اقتصادی و مسأله نوجوانی و در شرایط مداخله‌گری گسترش رسانه‌ها، کتاب در امتداد فیلم و ارتقای سواد اطلاعاتی نوجوانان، گرایش‌های ادبی نوجوانان را به سوی ترجمه با ژانرهای هیجانی، طنز و فانتزی سوق می‌دهد. این مسأله با توجه به استراتژی انتخابی نوجوان برای مطالعه به پیامدهایی چون سبک زندگی مبتنی بر پرسشگری، هویت چندتکه یا انفعال جوانان منجر می‌شود. برای تعمیق در بررسی داده‌های مرحله نخست، از روش کمی استفاده گردید. باین صورت که گردآوری داده‌های کمی با تنظیم پرسشنامه برگرفته از روش کیفی، به صورت پیمایشی و استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای با توجه به مناطق ۶گانه آموزش و پرورش شهر اصفهان، در بین ۳۸۴ نفر دانش‌آموز/نوجوان مقطع متوسطه انجام شد. در بخش کمی فرضیه‌ها با نرم افزار spss موردآزمون قرار گرفتند. سپس درمدلسازی ساختاری با استفاده از نرم افزار amos فرضیه‌های ساختاری پژوهش آزمون شدند. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که میزان مطالعه بیش از همه با متغیر مستقل نگرش به کتاب، ویژگی‌های نوجوانی و سپس جامعه‌پذیری توسط خانواده نسبت دارد. از نظر گرایش به ژانرهای هیجان‌انگیز، طنز و تخیلی متغیرهای اصلی تأثیر گذار نگرش به مطالعه، ویژگی‌های نوجوانی و نیازهای نوجوانی است. تنها متغیر مستقل تأثیر گذار برگرایش به ترجمه ویژگی‌های نوجوان است. سایر متغیرها تأثیر یکسانی بر تالیف و ترجمه دارند.

واژگان کلیدی

گرایش ادبی، ژانر ادبی، نوجوانی، نظریه‌ی مبنایی، مصرف فرهنگی، نگرش به مطالعه، جامعه‌پذیری.

۱. دانشجوی دکتری جامعه‌شناسی فرهنگی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

Email: nazynazem@yahoo.com

۲. دانشیار گروه علوم اجتماعی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران. (نویسنده مسئول)

Email: HOS.aghajani@iauctb.ac.ir

۳. استادیار گروه مردم‌شناسی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

[Email: Ali.basari@iauctb.ac.ir

پذیرش نهایی: ۱۴۰۱/۶/۸

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۳/۱۳

طرح مسأله

بدون شک میتوان مرحله‌ی کودکی و به خصوص نوجوانی را به عنوان آستانه‌ی شکلگیری شخصیت فردی از مهمترین مراحل رشد شخصیت دانست. مرحله‌های که چه در حیطةی تجربی و چه در حیطةی نظری نقطه اوجی اساسی برای فرد به حساب می‌آید زیرا در همین دوره است که مانند مرحله‌ی آئینه‌هایی دوران کودکی، فرد به آگاهی ضروری میرسد و این آگاهی به شناخت وی نسبت به موقعیتش در جهان اطراف منتج میگردد. بطوریکه این شناخت که در اصطلاح هویتیابی نام دارد از اهمیت بسزایی برخوردار است. در طول دوره‌ی نوجوانی رشد شخصیت فردی بارز و مسلم است و از سوی دیگر اهمیت نقش هویتیابی در این دوره به عنوان اصلی اساسی، غیرقابل انکار مینماید. اریک فروم عقیده دارد فرق انسان و حیوان ابتدا در نیازهای اختصاصی اوست؛ از این رو شناخت او بدون آشنایی با این نیازها میسر نخواهد بود. این نیازها از نظر فروم به قرار زیر است: نیاز به تعالی، وابستگی، هویت، رجوع به اصل و وسایل راهیابی. هر انسانی تمایل دارد تا هویت خاصی داشته باشد. از این رو می‌کوشد که خویشتن را دریابد و بشناسد. در عین حال میخواهد فردی ممتاز باشد و برای رسیدن به این مقام خود را به شخص یا گروهی از اشخاص نسبتاً ممتاز مرتبط میکند و یا به اصطلاح، خویشتن را با آنها همانند میسازد تا به واسطه‌ی امتیاز شخصیی که آن فرد یا گروهها دارند تا حدی صاحب تشخیص و امتیاز گردد (فروم، ۱۳۹۱: ۲۹).

بنابراین هر انسانی به احساس خاص و منحصر به فرد بودن نیاز دارد از این رو احراز هویت در دوران نوجوانی و کودکی ضرورتی اساسی به حساب می‌آید. عوامل متعددی چون خانواده، محیط اجتماعی، عوامل شخصیتی و رسانه‌ها ... در ساخت هویت و شخصیت کودکان و نوجوانان موثر هستند (امیری، ۱۳۹۳: ۲۵). اما یکی از عوامل مهم، ادبیات بعنوان یکی از عناصر فرهنگی و کتاب به عنوان کالایی فرهنگی است. کتاب یکی از مهم ترین و ارزشمندترین ابزارهای مؤثر در رشد و تکامل کودک و نوجوان از جنبه‌های گوناگون (ذهنی، عاطفی، اخلاقی،...) و ابزاری قوی در انتقال اصیلترین مفاهیم اطلاعاتی به شمار میرود. کتاب دریچه‌ای است که دنیای تخیلی کودک و نوجوان را به دنیای واقعی پیوند میدهد و او را به ارزشهای انسانی و اجتماعی و شناخت از خود رهنمون میسازد. در این پژوهش سعی می‌شود به علل گرایش کودکان و نوجوانان به انواع و سبکهای ادبیات داستانی از بعد جامعه شناختی پرداخته شود.

اهمیت دوران کودکی و نوجوانی بر کسی پوشیده نیست. همه بزرگسالان امروز، این دوران را در تاریخ زندگی خود سپری کرده‌اند و خاطراتی از آن به یاد دارند. آن چه که این دوران را از سایر دوره‌های زندگی هر فردی متمایز میسازد ویژگی‌های جسمانی خاص در دوران کودکی و نیاز به مراقبت از طرف سایرین است. از نظر اجتماعی نیز دوران کودکی و نوجوانی دوره

طلایی آموزش، تعلیم و تربیت محسوب می‌شود. کودکان و نوجوانان مشتاق کشف جهان و کسب تجارب انسانی هستند. در این دوران بیشترین جامعه‌پذیری توسط فرد رخ میدهد و افراد را آماده پذیرش نقشهای اجتماعی و ایفای وظایف متعدد در جامعه میکند. انسان در فرایند جامعه‌پذیری از طریق کنشهای متقابل اجتماعی شیوه راه رفتن و گفتن را می‌آموزد و به تدریج به کسب تجربه‌های مختلف می‌پردازد (ستوده، ۱۳۸۴: ۴۹). در یک تقسیم‌بندی تا سن ۱۲ را سالگی دوران کودکی و از ۱۲ تا ۱۸ سالگی را دوران نوجوانی در نظر می‌گیرند. امروزه بشر عصر جدیدی را سپری میکند که از برخی ویژگیها بیبدیل و ممتاز بوده و تاکنون تجربه نشده است. در دوران مدرن تفکیک نقشها و افزایش آموزشهای تخصصی به همراه گسترش روزافزون اطلاعات بیش از هر زمان دیگری مشهود است. مفهوم کودکی و نوجوانی نیز به سبب این تغییرات با گذشته تفاوت یافته و چون شخصیت، نگرش، شیوه رفتار و آینده هر فرد تا حد زیادی تحت تأثیر نحوه گذراندن کودکی و نوجوانی و چگونگی کسب تجربه در این دوره خاص میباشد، به آن توجه ویژه میگردد. کودک و نوجوان به عنوان سوژه و موجودی دارای عاملیت، مرکز توجه واقع شده و چون ساختن آینده هر جامعه‌ای به عهده این کودکان و نوجوانان است به نحوه جامعه‌پذیری آنان با دقت ویژه‌ای نگرینته میشود. جامعه‌پذیری فرایندی است که طی آن فرد، شیوه‌های رفتاری، باورها، ارزشها و الگوهای فرهنگی خاص جامعه را می‌آموزد و آنها را جزو شخصیت خود میکند. بنیادین‌ترین بخش جامعه‌پذیری در دوران کودکی رخ میدهد؛ اما این روند در سراسر عمر آدمی ادامه مییابد (ستوده، ۱۳۸۹: ۶۴).

اگر جامعه‌های خواهان بقای خود باشد باید بتواند میراث فرهنگی خود را تدوام بخشیده و آن را به نسلهای بعدی منتقل کند و این موضوع در خلال جامعه‌پذیری رخ خواهد داد. یکی از مهمترین راههای انتقال فرهنگ و تدوام حیات فرهنگی جامعه، ادبیات است. ادبیات نماینده زندگی و یک حقیقت اجتماعی است که آینه‌وار فرهنگ هر جامعه‌ای را منعکس میکند. ادبیات، نتیجه‌ی فعالیت‌های زیبایی‌شناسانه بر زبان بوده و با ساخت ذهنهای خاص و تصویرسازی و خیالپردازی خالقان آن همراه است (وحید، ۱۳۹۰: ۲). ادبیات کودک و نوجوان به صورت عام با سایر اشکال ادبیات تفاوتی ندارد اما آنچه باعث تمایز این نوع ادبیات با ادبیات بزرگسالان میشود، تفاوت در نیازها و توانمندیهای متفاوت این گروه سنی با بزرگسالان است. ادبیات کودکان و نوجوانان به مجموعه آثار و نوشته‌هایی (کتاب و مقالات) گفته می‌شود که به وسیله نویسندگان متخصص برای مطالعه آزاد کودکان و نوجوانان تهیه میشود و در همه آنها ذوق و سطح رشد و نضج کودکان و نوجوانان مورد توجه است. «(شعاری نژاد، ۱۳۸۷: ۲۹). در تعریفی دیگر، هرآنچه افسانه، شرح حال، مطالب علمی و... که خارج از برنامه درسی و آموزش مستقیم، هنرمندانه نوشته و تنظیم شود، ادبیات کودکان و نوجوانان خوانده میشود (حجازی، ۱۳۹۴: ۱۹).

"ادبیات کودک در سرچشمه های تاریخی خود، برخاسته از یک نیاز اجتماعی بود. با پیدایش شرایط مدرن در جوامع غربی و ظهور پدیده "دوران کودکی" به عنوان یکی از توابع این شرایط مدرن، جامعه می بایست نوعی ساز و کار نهادی طراحی کند تا بتواند ضمن مدیریت دوران کودکی، از این پدیده عنصری کارکردی بسازد. ادبیات کودک پدیده ای اجتماعی است که برای پاسخ به برخی نیازهای "نهاد دوران کودکی" خلق شد. این ادبیات خلق شد تا بخشی از جای خالی پدربزرگها و مادربزرگهای حذف شده از ساختارهای خانواده جدید و خلا ناشی از غیبت پدر و مادرهای شاغل را پر کند." (کرمانی، ۱۳۸۵: ۱۹)

ادبیات کودک و نوجوان، نقش بنیادین و سازندهای در تکوین بخشی از میراث و هویت فرهنگی و ادبی هر جامعه دارد. این گروه از ادبیات هنگامی پدید آمد که بزرگسالان متوجه شدند کودکان و نوجوانان به سبب گنجایشهای شناختی و ویژگیهای رشدی خود آمادگی پذیرش متنهای سنگین را ندارند و به متنهایی نیاز دارند که پاسخگوی رشد آنها باشد. جدای از تلاش نویسندگان و پژوهشگران در خلق و گردآوری آثار داستانی در زمینه کودکان و نوجوانان، مساله مهم دیگری نیز در روند تحول ادبیات کودکان نقش بسزایی داشت، این مساله پدیده جدیدی بود که به صورت ترجمه آثار خارجی برای غنی تر کردن کتابهای مربوط به کودکان اتفاق افتاد. کتابخوانی باعث میشود کنجکاوهای کودکان در زمینههای مختلف ارضا شده، به پرسشهای آنها پاسخهای مناسبتری داده شود و با خواندن کتابهای ترجمه شده حتی با فرهنگهای سرزمینهای مختلف آشنا شوند. مطالعهی کتابهای کودک و نوجوان برای کودک فرصتی به وجود میآورد تا کودک نیروهای زندگیش را تفسیر و تاویل کند؛ نیروهایی که بالاتر از تجربهی او هستند و بدین ترتیب کودک را برای زندگی آماده میسازند و از طریق همین تاویل و تفسیر است که به درکی اصیل نایل میآید (ظهبیری ناو و رجبی، ۱۳۹۰: ۱۵۸). در حوزه ادبیات با دو موضوع ادبیات تالیفی و ادبیات ترجمه شده روبرو هستیم. ادبیات تالیفی توسط نویسندگانی که با فرهنگ جامعه و ادبیات فولکلوریک آشنا بوده و ارزشها و هنجارهای جامعه را میشناسند وارد بازار کتاب می شود. در مقابل نظام ادبی حاصل از ترجمه به عنوان یکی از راههای تبادل فرهنگی است که با خود ارزشها و فرهنگ جامعه مبدا را به جامعههای دیگر وارد میکند. تاریخ ترجمه به قدمت زبانهای بشری است از این رو ضرورت ارتباط اندیشهها و فرهنگها، نیاز به یادگیری و آگاهی و سایر نیازهای بشر به همدیگر پدیده ترجمه را اجتناب ناپذیر کرده است. ترجمه به عنوان پدیدههای است که بر پایه آن حاصل دانش و اندیشه، تلاش و تجربه و دست یافتههای قومی (با زبان خاص) به قومی دیگر با زبان دیگر منتقل می شود (قرشی، ۱۳۸۵: ۴).

اما آنچه میتواند نگرانی در بازار کتاب ایجاد کند فزونی آثار ترجمه شده نسبت به ادبیات تالیفی و همچنین ترجیح مخاطبان در مطالعه آثار ترجمه شده است. با مقایسه تعداد کتابهای

چاپ شده طی سالهای ۱۳۹۴ و ۱۳۹۵ مشخص میشود بنا به اعلام موسسه خانه کتاب در مجموع ۱۰ هزار و ۶۱۶ جلد کتاب کودک و نوجوان در سال ۱۳۹۵ منتشر شده که نسبت به آمار سال ۱۳۹۴ با تعداد ۸ هزار و ۹۹۸ جلد کتاب، رشدی برابر ۱۸ درصد نشان میدهد (باشگاه خبرنگاران پویا، ۱۳۹۵). بررسی مقایسه‌های کتابهای ترجمه شده نسبت به کتابهای تالیفی نشان میدهد نسبت کتابهای ترجمه شده در حوزه کودک و نوجوان در سال ۱۳۹۵ نسبت به سال ۱۳۹۴ در حدود ۲۸ درصد افزایش یافته و در حالی که شمارگان متوسط کتابهای تالیفی کودکان و نوجوانان ۲۱ درصد کاهش داشته، متوسط شمارگان متوسط کتابهای کودک و نوجوان ترجمه شده فقط ۴ درصد بوده است (باشگاه خبرنگاران پویا، ۱۳۹۵). در سال ۱۳۹۴ و نیمه دوم سال ۱۳۹۳، ۶۰ درصد کتابهای منتشره در حوزه کودک و نوجوان ترجمه بوده است (خبرگزاری صدا و سیما، ۱۳۹۵). افزایش میزان آثار ترجمه شده نسبت به آثار تالیفی می‌تواند تا به بررسی علل علت گرایش‌های کودکان و نوجوانان به انواع ادبیات داستانی و رونق بازار ترجمه در قیاس با آثار تالیفی پرداخته شود. بر همین اساس این تحقیق قصد دارد به بررسی جامعه شناختی علل گرایش کودکان و نوجوانان به انواع (سبک‌های) گوناگون ادبیات داستانی (مورد مطالعه نوجوانان شهر اصفهان ۱۳۹۷) بپردازد.

پیشینه تحقیق

نتایج تحقیق فلسفین (۱۳۹۳) که به بررسی کتاب‌های مرجع فارسی چاپی کودکان و نوجوانان منتشره بین سال‌های ۱۳۹۰-۱۳۸۵ از نظر اعتبار، وسعت و کیفیت آثار پرداخته، نشان می‌دهد از تعداد ۲۱۶ عنوان کتاب بررسی شده، ۱۵۰ اثر دانش‌نامه، ۳۳ اثر واژه‌نامه، ۸ اثر سرگذشت‌نامه، ۱۸ اثر منابع مرجع فوری، و ۷ اثر منابع مرجع جغرافیایی بودند. بر اساس نتایج، معیارهای ارزیابی در تعداد زیادی از کتاب‌ها به صورت کاملاً مطلوبی رعایت نشده بود. کتاب‌های تالیفی - ترجمه‌ای بیشتر از سایر کتاب‌ها معیارهای مورد نظر را رعایت کرده بودند و همچنین به جز سال ۱۳۹۰، در بقیه سال‌ها کیفیت منابع مورد بررسی سیر صعودی داشتند. این در حالی است که تعداد کتاب‌های تالیفی - ترجمه‌ای تنها ۶ درصد از کل کتاب‌ها را در این ۶ سال تشکیل می‌دادند.

رجبی (۱۳۹۱) در مطالعه‌ای که با هدف تعیین ارتباط علاقه به ادبیات کودک و نوجوان با رشد اجتماعی دانش‌آموزان انجام شد نتیجه گرفت که به ترتیب کتاب‌ها و مجلات ورزشی، علمی، و تاریخی به طور مثبت و کتاب‌های شعر به طور منفی در رشد اجتماعی دانش‌آموزان مؤثرند. در این مطالعه کتاب‌ها و مجلات ورزشی نقش بیشتری در رشد اجتماعی دانش‌آموزان دارند.

پور اصغر، موسوی (۱۳۸۷) به بررسی سیر ادبیات کودکان و نوجوانان در ایران پرداخته

است. نتایج نشان می‌دهد که ادبیات کودکان و نوجوانان در ایران از تغییرات اجتماعی و اقتصادی جامعه مستثنی نیست و می‌توان سیر تغییرات را به ۴ دوره تقسیم کرد که در هر دوره‌ای با سیر نزولی یا صعودی با درونمایه‌های متفاوت و سبک‌ها و انواع ادبیات از قبیل آثار ترجمه شده، آثار کهن و آثار کلاسیک همراه بوده است. همچنین در هر دوره‌ای با برگزاری سمینارها و نمایشگاه‌ها در حوزه‌های شعر، تصویر، نقدهای ادبی و انواع مجلات و روزنامه‌ها در قالب کودکان و نوجوانان همراه بوده است. در نهایت با ورود فناوری‌های جدید در عرصه زندگی کودکان و نوجوانان و تاثیر آنها در ادبیات کودکان و جایگاه ادبیات کودکان ایران در شرایط فعلی، ورود به مرحله چهارم یعنی خلق مستقل ادبی را می‌توان شاهد بود.

طهماسبیان (۱۳۸۶) در بررسی نقش آثار داستانی کودکان و نوجوانان در کاهش یا رفع مشکل روانشناختی ترس و اضطراب و افسردگی دریافت که ۵۵ درصد آثار در کاهش ترس، ۲۵۷ درصد در ارائه الگوی شجاعت، ۲/۲۱ درصد در پرورش حس کنجکاوی و ۸/۲۴ درصد در تربیت خلاقیت مناسب بوده‌اند.

چارچوب نظری تحقیق

ادبیات نماینده زندگی و یک حقیقت اجتماعی است. آثار ادبی مانند دیگر آثار هنری بازتاب محیطی هستند که در آن خلق می‌شوند. از مهمترین رویکردهای مطرح در این حوزه رویکرد بازتاب است که عنوان می‌کند هنر همواره چیزی درباره جامعه به ما می‌گوید. (الکساندرز، ۱۳۹۰: ۶۵) ادبیات می‌تواند بازتابی از هنجارها و ارزش‌های اجتماعی مسلط در یک جامعه در عصر معاصر باشد. در حوزه ادبیات کودک و نوجوان این موضوع از اهمیت بیشتری برخوردار است. زیرا که کودکان در خلال مطالعه کتاب هنجارها و ارزش‌های قید شده در متون ادبی را فرا می‌گیرند و این موضوع می‌توان تا پایان عمر در نگرش‌ها، رفتارها و کنش‌های آنها موثر باشد. امروزه نمی‌توان فقط از وجود یک سبک زندگی خاص و مشخص به عنوان الگو برای همگان یاد کرد. سبک زندگی عبارتست از هر شیوه متمایز و قابل تشخیص زیستن. در سبک‌های زندگی باید به دنبال تنوع و گوناگونی بود و اگر چه سبک‌های زندگی بر مبنای ذائقه‌ها و ارزش‌های شخصی شکل می‌گیرند، اما می‌توان انتظار داشت که الگوهای قابل تشخیصی داشته باشند که با ویژگی‌های اجتماعی فرهنگی همخوان باشد و همین ویژگی، نوعی نظم را در سبک‌های زندگی ایجاد نموده و آن را به مفاهیم اجتماعی بدل می‌کند. (اباذری و چاوشیان، ۱۳۸۱: ۲۴) بورديو سبک زندگی را مفهومی می‌داند که در ابعاد زیر قابل طبقه‌بندی است:

شرایط قابل طبقه بندی عینی که در آن دو مؤلفه سرمایه اقتصادی و فرهنگی تأثیر گذار است. ۲- منش یا خصلت ۳- ذائقه یا سلیقه. این سه عنصر در ارتباط با هم باعث ایجاد اعمال و کارهای قابل طبقه بندی می‌شوند که در مفهوم سبک زندگی خلاصه می‌شوند. (بورديو، ۱۹۸۴:

(۱۶۵) به عقیده بوردیو رابطه بین مشخصات اقتصادی و شرایط اجتماعی و ویژگی‌های مشخص همراه با موقعیت متناظر در دنیای سبک‌های زندگی، به واسطه منش امکان‌پذیر می‌گردد. بنابراین وی سبک زندگی را متأثر از ذائقه و ذائقه را پیامد منش و منش را محصول جایگاه فرد در ساختارهای عینی اجتماعی می‌داند. (کرمی و نوابخش، ۱۳۹۵: ۱۰) در واقع مخاطبان با مطالعه آثار ادبی با تغییر در میزان سرمایه فرهنگی خود می‌توانند منش خاصی را انتخاب کرده که شکل دهنده سبک زندگی انتخابی آنان است.

در تحلیل جامعه‌شناختی ادبیات، بوردیو به دو موضوع میدان ادبی و میدان قدرت توجه دارد. به نظر بوردیو همه میدان‌های اجتماعی از جمله میدان ادبی، دارای ویژگی‌ها و خصوصیات مشخصی هستند. از جمله میدان ادبی تحت تاثیر قواعدی است که عملکرد آن میدان تابعی از آن می‌باشد و از طرفی انواع سرمایه‌ها منابع میدان را تعریف کرده و هر میدانی با نوع خاصی از منش همخوانی دارد. در مقابل میدان قدرت از نظر بوردیو دارای ویژگی‌های زیر است:

میدان قدرت به منزله نوعی فرامیدان، سازمان دهنده تمایز و منازعه در همه میدان‌هاست. ۲- میدان قدرت، طبقه اجتماعی مسلط را طراحی می‌کند ۳- میدان قدرت با در دست داشتن قدرت به سایر میدان‌ها جهت می‌دهد و بر آنها تاثیر می‌گذارد. (مقصودی، نصیری و آژنگ، ۱۳۹۴: ۲۱۷) این دو میدان در خلق یک اثر ادبی بر یکدیگر تاثیر می‌گذارند و به عبارتی میدان قدرت می‌تواند موجب تغییراتی در میدان ادبی شود. نویسندگان تحت تاثیر هنجارها و ارزش‌های جامعه و همچنین خاستگاه اجتماعی خود و با توجه به موقعیتی که در میدان ادبی دارند و متناسب با موضع‌گیری‌هایی که در مقابل میدان قدرت می‌کنند، دست به تولید ادبی می‌زنند که نتیجه آن توسط مخاطبان خوانده می‌شود. این موضوع به خصوص در ارتباط با ادبیات تالیفی حائز اهمیت است. زیرا نویسنده برخاسته از متن جامعه است و به خوبی می‌توان تاثیر میدان‌های قدرت را در میدان ادبی وی مشاهده کرد. در مقابل با ادبیات ترجمه شده روبرو هستیم. ترجمه اثری متعلق به فرهنگ مبدأ است و باید آن را به مثابه متنی مستقل از متن اصلی بررسی و ارزیابی کرد. برای توصیف و تبیین درست هر ترجمه باید جایگاه ترجمه در نظام ادبی فرهنگ مقصد و نقش و کارکرد آن در فرهنگ و نظام ارزشی - اجتماعی جامعه مقصد را بر مبنای کار قرار داد. (خزاعی فرید و اشرفی، ۱۳۹۱: ۲۱) نظریه نظام‌های چندگانه اون زوهر رویکردی نظری و کاوشی توصیفی به زبان و ادبیات در بافت فرهنگی آن است. نکته تأمل برانگیز در نظریه اون زوهر توجه به ارتباط بین ادبیات با عواملی چون زبان، جامعه، اقتصاد، سیاست و ایدئولوژی است. (چانگ، ۲۰۰۰) زمانی که ادبیات در بافت وسیع اجتماعی - فرهنگی قرار گیرد، دیگر محدود به متون نمی‌شود بلکه معنایی وسیع‌تر می‌یابد و مجموعه عوامل حاکم بر تولید یا اشاعه و دریافت این متون را در برمی‌گیرد. (اون زوهر، ۱۹۹۰) بنا به دیدگاه نظام‌های چندگانه اون زوهر، سرمایه

فرهنگی جایگزین سرمایه ادبی می‌شود. افراد جامعه به سرمایه فرهنگی خود می‌بالند و این سرمایه تبدیل به عامل وحدت و انسجام در شکل‌گیری هویت جمعی یک ملت می‌شود. پس از شکل‌گیری و نهادینه شدن سرمایه فرهنگی، ورود سرمایه‌های فرهنگی از دیگر ملت‌ها، نوعی تهدید محسوب می‌شود و با مقاومت جمعی روبرو می‌گردد. (خزاعی فرید و اشرفی، ۱۳۹۱: ۲۷)

یکی از عواملی که می‌تواند تاثیر مستقیم در میزان سرمایه فرهنگی داشته باشد ادبیات است. ترجمه ادبی به عنوان یک کالای وارداتی فرهنگی به نظام ادبی فرهنگی جامعه مقصد می‌تواند در شکل دهی به هویت افراد آن جامعه موثر باشد. در نظام‌های چندگانه اون زوهر نیز همانگونه که ذکر شد، ادبیات تالیفی و ادبیات ترجمه شده، خود خرده نظام‌هایی محسوب می‌شوند که به دلیل گرایش به مرکز نظام همواره در حال رقابت هستند. اون زوهر ادبیات ترجمه شده را در سه موقعیت در مرکز نظام ادبی جامعه مقصد می‌داند:

۱- در شرایطی که سبکی نوپا به واسطه ترجمه از نظام ادبی دیگری در قالب الگویی پیش ساخته وارد نظام ادبی مقصد شود.

۲- در شرایطی که ادبیات تالیفی ضعیف و در حاشیه باشد. در این شرایط به دلیل ضعف و ناکارآمدی ادبیات ملی، خوانندگان و طبیعتاً بازار به ادبیات ترجمه شده روی می‌آورند و ادبیات تالیفی به حاشیه رانده می‌شود.

در شرایطی که ادبیات ملی و تالیفی در بحران قرار دارند؛ به این معنا که قالب‌های پذیرفته شده و بومی، دیگر جذابیت و کارایی لازم برای پویایی نظام ادبی را نداشته باشند. در این شرایط، نیاز به وارد کردن ایده‌ها و الگوهای جدید؛ ادبیات ترجمه شده را در جایگاه مرکزی قرار می‌دهد. (خزاعی فرید و اشرفی، ۱۳۹۱: ۲۹)

بر اساس نظریه رفتاری برنامه ریزی شده ساز و کار اصلی نظریه رفتار برنامه ریزی شده که مبتنی بر نظریه عمل منطقی است، بر پایه این فرض قرار دارد که رفتار افراد تحت تأثیر قصد و تمایلات آنان قرار دارد. طبق این نظریه، رفتار افراد با سه دسته از باورها جهت می‌یابد: باورهای رفتاری، باورهای هنجاری و باورهای کنترلی. این نظریه بیان می‌کند که مهمترین عوامل اصلی تعیین کننده قصدهای رفتاری عبارتند از: نگرش نسبت به رفتار، هنجار ذهنی و کنترل درک شده (محسوس) رفتاری. بنابراین مطالعات نوجوانان و گرایشات آنان به سازه‌های اصلی ۱- نگرش فرد به مطالعه و احساس مثبت یا منفی درباره انجام مطالعه (فیش بین، ۱۹۷۵) ۲- هنجار ذهنی مطالعه: ادراک نوجوان درباره اینکه اغلب مردمانی که به نظر او مهم هستند چه فکر می‌کنند و او باید یا نباید توقع آنها را در رفتار خود مورد توجه قرار دهد. و ۳- کنترل رفتاری محسوس: که به سادگی یا دشواری انجام مطالعه از نظر نوجوان، بستگی دارد.

یافته های تحقیق

فرضیه اول: بین نگرش به مطالعه (رویکرد جذابیت کتاب) با گرایش به ژانرهای مطالعه و نوع کتاب رابطه وجود دارد. بطوریکه هرچه رویکرد نوجوان به جذابیت کتاب بیشتر باشد، گرایش به ترجمه و ژانرهای تخیلی، طنز و هیجانی بیشتر می شود. با توجه به نتایج به دست آمده از شاخص های برازش مدل (CMIN/DF=2.524, GFI=0.907, CFI=0.911, RMSEA=0.063) مشخص شد که مدل ساختاری اجرا شده (شکل ۱) از برازش قابل قبولی برخوردار می باشد. این مدل ساختاری از دو بخش مدل های اندازه گیری و ساختاری تشکیل شده است.

(جدول ۴-۲۷) نتایج حاصل از بررسی مدل مرتبط به فرضیه اول تحقیق

۲R	β	P	C.R.	S.E.	B	مسیرهای مدل		مدل
						نگرش به مطالعه	ژانر مطالعه	
.۲۴	.۴۹	***	۵/۹۶۱	.۱۰۴	.۶۱۸	---	ژانر مطالعه	ساختاری
.۵۰۱	.۷۰۸	***	۸/۲۰۷	.۱۹۷	۱/۶۱۷	---	نوع کتاب	
	.۵۲۷				۱	---	۱s	مدل اندازه گیری
	.۷۰۲	***	۱۰/۹۵۸	.۱۱۵	۱/۲۶۵	---	۲s	
	.۵۴۷	***	۷/۲۵۱	.۱۴۶	۱/۰۵۷	---	۳s	
	.۴۱۳	***	۶/۰۳۶	.۱۳۸	.۸۳۴	---	۴s	
	.۵۶۸	***	۷/۴۰۹	.۱۴۸	۱/۰۹۳	---	۵s	
	.۲۶۶	***	۴/۲۳	.۰۹۸	.۴۱۵	---	۶s	
	.۴۸	***	۶/۶۷۲	.۱۱۷	.۷۸۳	---	۷s	
	.۳۸۳	***	۵/۶۵۷	.۱۱۵	.۶۴۹	---	۸s	
	.۶۵۵				۱	---	تالیف	مدل اندازه گیری
	.۶۶۵	***	۱۰/۰۹۹	.۱۰۷	۱/۰۸۲	---	ترجمه	
	.۵۹۵				۱	---	۳۲T	مدل اندازه گیری
	.۸۵۵	***	۱۲/۲۱۸	.۰۹۹	۱/۲۱۵	---	۳۳T	
	.۸۳	***	۱۲/۰۲۵	.۱۰۲	۱/۲۲۷	---	۳۴T	
	.۷۹۴	***	۱۱/۷۱۳	.۱۱۳	۱/۳۱۸	---	۳۵T	
	.۱۸۳	***	۳/۳۲۶	.۰۹۶	.۳۱۹	---	۳۶T	
	-.۱۳۵	.۰۱۴	-۲/۴۶۸	.۰۹۲	-.۲۲۸	---	۳۷T	
	.۶۴۷	***	۱/۱۸۷	.۱۰۴	۱/۰۶۴	---	۳۸T	
	.۵۱۱	***	۸/۴۷۵	.۰۹۵	.۸۰۳	---	۳۹T	
	.۵۳۸	***	۸/۸۳۳	.۰۹۲	.۸۰۸	---	۴۰T	

P < .۰۰۱***

فرضیه دوم: بین ویژگی‌های نوجوانی با گرایش به ژانرهای مطالعه و نوع کتاب رابطه وجود دارد بطوریکه ویژگی‌های نوجوانی موجب می‌شود گرایش به ترجمه با ژانرهای طنز و هیجانی بیشتر شود.

با توجه به نتایج به دست آمده از شاخص‌های برازش مدل ($CMIN/DF=2.195$, $GFI=0.883$, $CFI=0.832$, $RMSEA=0.056$) (شکل ۲) از برازش قابل قبولی برخوردار می‌باشد. این مدل ساختاری از دو بخش مدل‌های اندازه‌گیری و ساختاری تشکیل شده است.

(جدول ۴-۳) نتایج حاصل از بررسی مدل مرتبط به فرضیه دوم تحقیق

۲R	β	P	C.R.	S.E.	B	مسیرهای مدل		مدل
						ویژگی‌های نوجوانی	ژانر مطالعه	
.۱۹۵	.۴۴۲	***	۳/۷۱۷	.۲۶۳	.۹۷۸	ویژگی‌های نوجوانی	ژانر مطالعه	ساختاری
.۲۰۴	.۴۱۵	***	۴/۰۸۸	.۶۴۸	.۶۴۹	نوجوانی	نوع کتاب	
	.۴۱۷				۱		۱s	مدل اندازه‌گیری
	.۵۴۱	***	۸/۶۳۷	.۱۴	۱/۲۱۳		۲s	
	.۵۱۳	***	۶/۰۹۱	.۲۰۵	۱/۲۵		۳s	
	۱/۱۷	***	۵/۱۸۴	.۱۸۶	.۹۶۵	ژانر مطالعه	۴s	
	.۵۰۱	***	۶/۱۱۷	.۱۹۹	۱/۲۱۹		۵s	
	.۴۱۴	***	۵/۴۸۴	.۱۴۹	.۸۱۷		۶s	
	.۵۷۶	***	۶/۵۱۹	.۱۸۲	۱/۱۸۸		۷s	
	.۵۴۹	***	۶/۳۱۶	.۱۸۸	۱/۱۸۶		۸s	
	.۷۵۹				۱	نوع کتاب	تالیف	مدل اندازه‌گیری
	.۵۷۵	***	۸/۹۶	.۰۹	.۸۰۸		ترجمه	
	.۲۸۷				۱		۱T	مدل اندازه‌گیری
	.۶۴۸	***	۴/۸۶۸	.۳۸۴	۱/۸۶۸		۲T	
	.۲۳۶	.۰۰۳	۲/۹۲۳	.۲۹۸	.۸۷۱		۳T	
	.۴۷۹	***	۴/۵۰۷	.۳۱۴	۱/۴۱۷		۴T	
	.۳۷۶	***	۴/۱۶۷	.۳۲۵	۱/۳۵۲	ویژگی‌های نوجوانی	۵T	
	.۱۵۸	.۰۱۶	۲/۴۱۲	.۲۲۵	.۵۴۲		۶T	
	.۲۸۴	***	۳/۶۵۱	.۲۶	.۹۴۹		۷T	
	.۴۶۹	***	۴/۵۰۹	.۳۸۳	۱/۷۲۸		۸T	
	.۷۲۴	***	۴/۹۵۳	.۳۹۵	۱/۹۵۷		۹T	
	.۵۳۸	***	۴/۶۶۶	.۳۶۴	۱/۶۹۸		۱۰T	
	.۴۶۱	***	۴/۴۸۷	.۳۵۴	۱/۵۸۸		۱۱T	

فرضیه سوم: بین نیازهای نوجوانی با گرایش به ژانرهای مطالعه و نوع کتاب رابطه وجود دارد بطوریکه نیازها موجب می‌شود گرایش به ترجمه و مطالعه ژانرهای تخیلی، طنز و هیجانی بیشتر شود.

با توجه به نتایج به دست آمده از شاخص‌های برازش مدل، $CMIN/DF=2.506$, $GFI=0.882$, $CFI=0.865$, $RMSEA=0.063$ (شکل ۳) از برازش قابل قبولی برخوردار می‌باشد. این مدل ساختاری از دو بخش مدل‌های اندازه‌گیری و ساختاری تشکیل شده است.

(جدول ۴-۳۳) نتایج حاصل از بررسی مدل مرتبط به فرضیه سوم تحقیق

۲R	β	P	C.R.	S.E.	B	مسیرهای مدل		مدل
						نیازهای نوجوان	نوع کتاب	
.۰۹	.۳	***	۴/۱۷۴	.۲۹۱	۱/۲۱۶	---	نوع کتاب	ساختاری
.۰۹	.۳	***	۴/۱۹۳	.۱۴۱	۰/۵۹۲	---	ژانر مطالعه	
	.۴۹۸				۱	---	۱s	مدل اندازه‌گیری
	.۶۶۶	***	۱/۵۸۱	.۱۲	۱/۲۶۹	---	۲s	
	.۵۵۷	***	۷/۱۴۳	۰/۱۵۹	۱/۱۳۸	---	۳s	
	.۴۲۳	***	۶/۰۳۸	۰/۱۴۹	۰/۹۰۲	---	۴s	
	.۵۶۹	***	۷/۲۶۷	۰/۱۵۹	۱/۱۵۷	---	۵s	
	.۳۰۷	***	۴/۶۸۴	.۱۰۸	.۵۰۵	---	۶s	
	.۴۹۸	***	۶/۶۹۷	۰/۱۲۸	۰/۸۵۹	---	۷s	
	.۴۲۷	***	۵/۹۲۳	.۱۳	.۷۶۹	---	۸s	
	.۷۰۳				۱	---	تالیف	مدل اندازه‌گیری
	.۶۲	***	۸/۹۶	.۱۰۵	۰/۹۳۹	---	ترجمه	
	.۶۱۷				۱	---	۳۱T	مدل اندازه‌گیری
	.۳۶۲	***	۶/۲۶۷	.۱۵۴	.۹۶۷	---	۳۰T	
	.۶۸۸	***	۱۲/۱۳۳	.۰۹۷	.۱۷۶	---	۲۹T	
	.۷۶۶	***	۱۱/۱۱۶	.۱۳۵	۲/۵۰۲	---	۲۸T	
	.۷۰۸	***	۱۱/۰۸۱	.۱۵	۱/۶۶۴	---	۲۷T	
	.۳۹۲	***	۶/۰۸۷	.۱۴۲	.۸۶۵	---	۲۶T	
	.۱۹۷	***	۳/۵۷۴	.۱۶	.۵۷۲	---	۲۵T	
	.۳۲۸	***	۵/۷۶۲	.۱۴۲	.۸۲	---	۲۴T	
	.۵۵	***	۹/۰۵۳	.۱۳	۱/۱۸۱	---	۲۳T	
	.۵۱۳	***	۸/۳۰۳	.۱۲۶	۱/۰۴۷	---	۲۲T	
	.۲۹۲	***	۵/۰۸۶	.۱۲۴	۰/۶۳۱	---	۲۱T	
	.۶۰۵	***	۹/۳۵	.۱۴۷	۱/۳۷	---	۲۰T	
	.۵۵۷	***	۹/۲۲۴	.۱۴۴	۱/۳۲۷	---	۱۹T	
	.۴۳۴	***	۹/۳۷۵	.۱۵۳	۱/۱۲۸	---	۱۸T	

$P < .۰۰۱$ ***

با توجه به نتایج مربوط به مدل‌های اندازه‌گیری به دست آمده جدول (۳۳-۴) مشخص شد تمام معرف‌ها مربوط به عوامل مشاهده نشده حاضر در مدل دارای بار عاملی معنادار می‌باشند و ضرایب رگرسیونی استاندارد و غیر استاندارد در جدول (۳۳-۴) ارائه شده است. بر اساس نتایج مدل ساختاری جدول (۳۳-۴)، بین نیازهای نوجوان با ژانرهای مطالعه و نوع کتاب رابطه مثبت و معنادار وجود دارد ($p < 0.001$) و ۹٪ و ۹٪ از تغییرات ژانر مطالعه و نوع کتاب توسط نیازهای نوجوان تبیین می‌شود. بر اساس نتایج به دست آمده فرضیه سوم تحقیق تأیید شد.

توجه به جدول همبستگی نشان می‌دهد نیازهای نوجوان با تغییرات انتخاب ژانرهای تخیلی، هیجان‌انگیز، پلیسی، عاشقانه، طنز، خانوادگی و شعر رابطه و با نوع مذهبی رابطه ندارد.

(جدول ۴-۳۴) نتایج حاصل از بررسی همبستگی‌های مرتبط به فرضیه سوم تحقیق

متغیر	شعر	خانوادگی	مذهبی	طنز	عاشقانه	پلیسی	هیجان‌انگیز	تخیلی
همبستگی	۰/۲۰۰	۰/۲۰۲	۰/۰۱۲	۰/۲۱۱	۰/۱۴۰	۰/۱۴۷	۰/۲۲۵	۰/۲۳۱
معنی‌داری	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۸۲۲	۰/۰۰۰	۰/۰۰۶	۰/۰۰۴	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰
حجم نمونه	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴

با توجه به نتایج جدول (۳۵-۴)، اثر غیر مستقیم نیازهای نوجوان بر تالیف و ترجمه معنادار است. با توجه به همپوشانی فاصله اطمینان بوت استرپ اثر غیر مستقیم، تاثیر نیازهای نوجوانی بر تالیف و ترجمه یکسان است.

(جدول ۴-۳۵) نتایج حاصل از بررسی مدل مرتبط به فرضیه سوم تحقیق

فاصله اطمینان ۹۵٪ بوت استرپ اثر غیر مستقیم نیازهای نوجوان بر ابعاد نوع کتاب			
اثر غیر مستقیم	حد پایین	حد بالا	سطح معناداری P
ترجمه	۰/۵۹۵	۱/۷۸۶	۰/۰۰۰
تالیف	۰/۶۴۸	۱/۹۰۲	۰/۰۰۰

با توجه به نتایج جدول (۳۵-۴)، اثر غیر مستقیم نیازهای نوجوان بر تالیف و ترجمه معنادار است. با توجه به همپوشانی فاصله اطمینان بوت استرپ اثر غیر مستقیم، تاثیر نیازهای نوجوانی بر تالیف و ترجمه یکسان است.

فرضیه چهارم: بین مصرف فرهنگی خانواده با گرایش به ژانرهای مطالعه و نوع کتاب رابطه وجود دارد. بطوریکه افزایش مصرف فرهنگی موجب می‌شود گرایش به مطالعه ژانرهای تخیلی، طنز و هیجانی بیشتر می‌شود.

با توجه به نتایج به دست آمده از شاخص‌های برازش مدل (CMIN/DF=2.713, GFI=0.933, CFI=0.891, RMSEA=0.067) مشخص شد که مدل ساختاری اجرا شده (شکل ۴) از برازش قابل قبولی برخوردار می‌باشد. این مدل ساختاری از دو بخش مدل‌های اندازه‌گیری و ساختاری تشکیل شده است.

(جدول ۴-۳۶) نتایج حاصل از بررسی مدل مرتبط به فرضیه چهارم تحقیق

۲R	β	P	C.R.	S.E.	B	مسیرهای مدل		مدل
	.۵۴۶	.۷۳۹	***	۵/۱۱۵	.۶۵۳	۳/۳۴۱	مصرف کتاب	ساختاری
	.۱۹۴	.۴۴	***	۳/۹۱۴	.۲۹۹	۱/۱۷۲	فرهنگی ژانر مطالعه	
مدل اندازه‌گیری		.۵۳۸				۱	ژانر مطالعه	۱s
		.۶۴۳	***	۱۰/۴۰۳	.۱۰۸	۱/۱۲۴		۲s
		.۵۰۲	***	۶/۷۶۹	.۱۴	.۹۴۹		۳s
		.۴۱۴	***	۵/۹۸۸	.۱۳۷	.۸۱۷		۴s
		.۴۵۸	***	۶/۳۶۱	.۱۳۶	.۸۳۶		۵s
		.۲۲۲	***	۳/۴۳۱	.۰۹۹	.۳۳۹		۶s
		.۴۶۲	***	۶/۴۳۶	.۰۱۱۴	.۷۳۶		۷s
		.۴۱	***	۵/۸۴۹	.۰۱۱۷	.۶۸۶		۸s
مدل اندازه‌گیری		.۶۲۷				۱	نوع کتاب	تالیف
		.۶۹۶	***	۱۰/۱۳۷	.۱۱۷	۱/۱۸۴		ترجمه
مدل اندازه‌گیری		.۳۹۲				۱		۹q
		.۶۷۶	***	۵/۴۱۲	۱/۰۲۲	۵/۵۳	مصرف فرهنگی	۵q
		.۴۰۴	***	۴/۶۴۲	.۶۸۳	۳/۱۶۹		۳q
		.۰۲۱	.۷۴۷	.۳۲۱	.۴۲۸	.۱۳۸		۲q
		-.۳۸۶	***	-۴/۵۳۷	.۵۵۷	-۲/۵۲۸		۵T

P < .۰۰۱

با توجه به نتایج مربوط به مدل‌های اندازه‌گیری به دست آمده جدول (۳۶-۴) مشخص شد تمام معرف‌ها مربوط به عوامل مشاهده نشده حاضر در مدل به جز معرف ۲q مربوط به مصرف فرهنگی، دارای بار عاملی معنادار می‌باشند و ضرایب رگرسیونی استاندارد و غیر

استاندارد در جدول (۳۶-۴) ارائه شده است.

بر اساس نتایج مدل ساختاری جدول (۳۶-۴)، بین مصرف فرهنگی با گرایش به ژانرهای مطالعه (به استثنای ژانر خانوادگی و مذهبی) و نوع کتاب رابطه مثبت و معنادار وجود دارد ($p < 0.001$) و ۵۴.۶٪ و ۱۹.۴٪ از تغییرات ژانر مطالعه و نوع کتاب توسط مصرف فرهنگی تبیین می‌شود.

(جدول ۴-۳۷) نتایج حاصل از بررسی مدل مرتبط به فرضیه چهارم تحقیق

فاصله اطمینان ۹۵٪ بوت استرپ اثر غیر مستقیم مصرف فرهنگی بر ابعاد نوع کتاب			
اثر غیر مستقیم	حد پایین	حد بالا	سطح معناداری P
ترجمه	۲/۷۳۱	۵/۹۷۶	./۰۰۰
تالیف	۲/۲۲۵	۵/۳۳۸	./۰۰۰

با توجه به نتایج جدول (۳۷-۴)، اثر غیر مستقیم مصرف فرهنگی بر تالیف و ترجمه معنادار است. با توجه به مثبت بودن اثر غیر مستقیم هرچه مصرف فرهنگی بالاتر باشد گرایش به مطالعه کتاب بیشتر می‌شود. با توجه به همپوشانی فاصله اطمینان بوت استرپ اثر غیر مستقیم، تاثیر مصرف فرهنگی بر تالیف و ترجمه یکسان است.

(جدول ۴-۳۸) نتایج حاصل از بررسی همبستگی‌های مرتبط به فرضیه چهارم تحقیق

متغیر	شعر	خانوادگی	مذهبی	طنز	عاشقانه	پلیسی	هیجان انگیز	تخیلی
مصرف فرهنگی	همبستگی	./۰۹۳	-./۰۸۵	./۱۶۰	./۲۷۰	./۱۱۸	./۱۷۴	./۱۴۲
	معنی داری	./۰۰۱	./۰۷۰	./۰۹۷	./۰۰۲	./۰۲۲	./۰۰۱	./۰۰۶
	حجم نمونه	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴

فرضیه پنجم: بین مهارت رسانه ای نوجوان با گرایش به ژانرهای مطالعه و نوع کتاب رابطه دارد بطوریکه هرچه مهارت رسانه ای قویتر باشد گرایش به ترجمه و مطالعه ژانرهای تخیلی، طنز و هیجانی بیشتر می‌شود.

با توجه به نتایج به دست آمده از شاخص‌های برازش مدل ($CMIN/DF=2.768$, $GFI=0.936$, $CFI=0.895$, $RMSEA=0.068$) مشخص شد که مدل ساختاری اجرا شده (شکل ۵) از برازش قابل قبولی برخوردار می‌باشد. این مدل ساختاری از دو بخش مدل‌های اندازه‌گیری و ساختاری تشکیل شده است.

(جدول ۴-۳۹) نتایج حاصل از بررسی مدل مرتبط به فرضیه پنجم تحقیق

۲R	β	P	C.R.	S.E.	B	مسیرهای مدل		مدل
						مهارت‌های رسانه	نوع کتاب	
.۲۷	.۵۲	.۰۱۳	۲/۴۸۲	۱/۴۹۱	۳/۷	مهارت‌های رسانه	نوع کتاب	ساختاری
.۲۱۱	.۴۶	.۰۱۷	۲/۳۹	.۶۹۳	۱/۶۵۶	مهارت‌های رسانه	ژانر مطالعه	
	.۵۰۶				۱	ژانر مطالعه	۱s	مدل اندازه‌گیری
	.۶۱۸	***	۱۰/۰۱۱	.۱۱۵	۱/۱۴۹		۲s	
	.۵۰۲	***	۶/۶۳۹	.۱۵۲	۱/۰۰۸		۳s	
	.۳۹۷	***	۵/۷۰۷	.۱۴۶	.۸۳۳		۴s	
	.۴۹۶	***	۶/۶۲۴	۰/۱۵	.۹۹۲		۵s	
	.۲۵۳	***	۳/۸۴۲	.۱۰۷	.۴۱۱		۶s	
	.۴۹۹	***	۶/۶۴۴	۱۲۸.۰	.۸۴۷		۷s	
	.۴۴۵	***	۶/۰۸	.۱۳	.۷۹۱		۸s	
	.۶۸۶				۱	نوع کتاب	تالیف	مدل اندازه‌گیری
	.۶۳۶	***	۹/۴۵۱	.۱۰۵	.۹۸۸		ترجمه	
	.۱۸۱				۱	مهارت‌های رسانه	۵۲T	مدل اندازه‌گیری
	.۴۷۳	.۰۱۱	۲/۵۵۳	.۸۱۹	۲/۰۹		۵۳T	
	.۶۸۷	.۰۱۲	۲/۵۱۸	۱/۳۹	۳/۵۰۱		۵۴T	
	.۲۵۶	.۰۱۴	۲/۴۶۴	.۴۹۲	۱/۲۱۳		۵۵T	

P < ۰.۰۰۱

با توجه به نتایج مربوط به مدل‌های اندازه‌گیری به دست آمده جدول (۳۹-۴) مشخص شد تمام معرف‌ها مربوط به عوامل مشاهده نشده حاضر در مدل دارای بار عاملی معنادار می‌باشند و ضرایب رگرسیونی استاندارد و غیر استاندارد در جدول (۳۹-۴) ارائه شده است. بر اساس نتایج مدل ساختاری جدول (۳۹-۴)، بین مهارت رسانه‌ای با گرایش به ژانرهای مطالعه (به استثنای ژانر مذهبی، خانوادگی و شعر) و نوع کتاب رابطه مثبت و معنادار وجود دارد ($p < 0.001$) و ۲۱.۱٪ و ۲۷٪ از تغییرات ژانر مطالعه و نوع کتاب توسط مهارت رسانه‌ای تبیین می‌شود. بر اساس نتایج به دست آمده فرضیه پنجم تحقیق تأیید شد.

(جدول ۴-۴) نتایج حاصل از بررسی همبستگی‌های مرتبط به فرضیه پنجم تحقیق

متغیر	شعر	خانوادگی	مذهبی	طنز	عاشقانه	پلیسی	هیجان انگیز	تخیلی
همبستگی	/.۰۷	/.۱۰۰	-/.۰۱۷	/.۲۰۱	/.۱۰۵	/.۱۷۷	/.۲۱۶	/.۱۵۸
معنی داری	/.۰۸۲	/.۰۵۶	/.۷۳۷	/.۰۰۰	/.۰۴۱	/.۰۰۱	/.۰۰۰	/.۰۰۲
حجم نمونه	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴

اما با توجه به نتایج جدول (۴-۴)، اثر غیر مستقیم مهارت رسانه ای بر تالیف و ترجمه معنادار است. با توجه به همپوشانی فاصله اطمینان بوت استرپ اثر غیر مستقیم، تاثیر مهارت رسانه ای بر تالیف و ترجمه یکسان است.

(جدول ۴-۴) نتایج حاصل از بررسی مدل مرتبط به فرضیه پنجم تحقیق

فاصله اطمینان ۹۵٪ بوت استرپ اثر غیر مستقیم مهارت رسانه ای بر ابعاد نوع کتاب				
اثر غیر مستقیم	حد پایین	حد بالا	سطح معناداری P	
ترجمه	۱/۶۹۸	۱۲/۱۶۵	/.۰۰۱	
تالیف	۱/۷۴۴	۱۲/۸۸۶	/.۰۰۱	

فرضیه ششم: بین انتظارات از کتاب با ژانرهای مطالعه و نوع کتاب رابطه وجود

دارد

با توجه به نتایج به دست آمده از شاخص‌های برآزش مدل ($CMIN/DF=3.021$, $GFI=0.916$, $CFI=0.870$, $RMSEA=0.073$) مشخص شد که مدل ساختاری اجرا شده (شکل ۶) از برآزش قابل قبولی برخوردار می باشد. این مدل ساختاری از دو بخش مدل‌های اندازه گیری و ساختاری تشکیل شده است.

(جدول ۴-۴۲) نتایج حاصل از بررسی مدل مرتبط به فرضیه ششم تحقیق

مدل	مسیرهای مدل					۲R	β	P	C.R.	S.E.	B
ساختاری	انتظارات	ژانر مطالعه	---		۰/۷۶۵	۰/۲۵۹	۲/۹۵۶	۰/۰۰۳	۰/۲۷۱	۰/۰۷۳	
		نوع کتاب	---		۱/۳۹۸	۰/۴۵۲	۳/۰۹۶	۰/۰۰۲	۰/۳۱	۰/۰۹۶	
مدل اندازه گیری	ژانر مطالعه	۱S	---		۱				۰/۵۸۲		
		۲S	---		۱/۱۳۱	۰/۱	۱۱/۳۰۷	***	۰/۶۹۳		
		۳S	---		۰/۸۶۲	۰/۱۲۳	۷/۰۱۱	***	۰/۴۹۲		
		۴S	---		۰/۸۱۷	۰/۱۲۴	۶/۶۱۴	***	۰/۴۴۷		
		۵S	---		۰/۹۸۶	۰/۱۲۶	۷/۶۸۸	***	۰/۵۵۵		
		۶S	---		۰/۲۸۴	۰/۰۹۲	۳/۱	۰/۰۰۲	۰/۲		
		۷S	---		۰/۶۷۲	۰/۱۰۱	۶/۶۶۸	***	۰/۴۵۴		
		۸S	---		۰/۵۷۷	۰/۱۰۶	۵/۴۵۲	***	۰/۳۷۳		

مدل اندازه‌گیری	تالیف	---	نوع	۱					
	ترجمه	---	کتاب	۱/۱۵۲	۰/۱۳	۸/۸۸۸	***	۰/۶۸۷	۰/۶۳۵
مدل اندازه‌گیری	۵۶T		انتظارات از کتاب	۱					
	۵۷T			۲/۵۰۸	۰/۵۷۱	۴/۳۹	***	۰/۷۳۷	
	۵۸T			۲/۵۲۳	۰/۵۷۷	۴/۳۷۲	***	۰/۸۰۵	
	۵۹T			۲/۰۴۵	۰/۴۷۴	۴/۳۱۳	***	۰/۶۱۸	
	۶۰T			-۰/۲۲۳	۰/۱۷۹	-۱/۲۴	۰/۲۱۵	-۰/۰۷۳	
	۶۱T			۱/۶۰۳	۰/۳۸۸	۴/۱۳۶	***	۰/۴۹۳	

$$P < 0.001^{***}$$

با توجه به نتایج مربوط به مدل‌های اندازه‌گیری به دست آمده جدول (۳۷-۴) مشخص شد تمام معرف‌ها مربوط به عوامل مشاهده نشده حاضر در مدل به جز گویه T60 مربوط به انتظارات از کتاب دارای بار عاملی معنادار می‌باشند و ضرایب رگرسیونی استاندارد و غیر استاندارد در جدول (۳۷-۴) ارائه شده است.

بر اساس نتایج مدل ساختاری جدول (۳۷-۴)، بین انتظارات از کتاب با ژانرهای مطالعه و نوع کتاب رابطه مثبت و معنادار وجود دارد ($p < 0.001$) و ۰/۷۰۳٪ و ۰/۹۰۶٪ از تغییرات ژانر مطالعه و نوع کتاب توسط انتظارات از کتاب تبیین می‌شود. بر اساس نتایج به دست آمده فرضیه ششم تحقیق تأیید شد. گرچه در ژانرهای خانوادگی، شعر و طنز و پلیسی رابطه معنی‌داری با انتظارات از کتاب وجود نداشته و این رابطه در ژانر مذهبی معکوس می‌باشد اما حدود ۷ درصد تغییرات گرایش به ژانرها به متغیر انتظارات از کتاب یا نگرش به مطالعه مربوط است.

(جدول ۴-۴۳) نتایج حاصل از بررسی همبستگی‌های مرتبط به فرضیه ششم تحقیق

نوع	شماره	خانوادگی	مذهبی	طنز	عالمگانه	پلیسی	هیچ‌انگیز	تخیلی
صرف فرهنگی	همبستگی	-۰/۰۰۹	-۰/۰۰۶	-۰/۲۲۰	۰/۰۳۷	۰/۱۷۶	۰/۰۳۶	۰/۱۷۴
	معنی‌داری	۰/۸۵۶	۰/۹۱۱	۰/۰۰۰	۰/۴۷۱	۰/۰۰۱	۰/۴۸۵	۰/۰۰۰
	حجم نمونه	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴

(جدول ۴-۴۴) نتایج حاصل از بررسی مدل مرتبط به فرضیه ششم تحقیق

فاصله اطمینان ۹۵٪ بوت استرپ اثر غیر مستقیم انتظارات از کتاب بر ابعاد نوع کتاب			
اثر غیر مستقیم	حد پایین	حد بالا	سطح معناداری P
ترجمه	۰/۳۳۷	۳/۷۶۴	۰/۰۱۲
تالیف	۰/۴	۲/۸۷۵	۰/۰۱۳

با توجه به نتایج جدول (۴-۴۴)، اثر غیر مستقیم انتظارات از کتاب بر تالیف و ترجمه معنادار است. با توجه به همپوشانی فاصله اطمینان بوت استرپ اثر غیر مستقیم، تاثیر انتظارات از کتاب بر تالیف و ترجمه یکسان است.

فرضیه هفتم: بین تحصیلات والدین با ژانرهای مطالعه و نوع کتاب رابطه وجود دارد.

با توجه به نتایج به دست آمده از شاخص‌های برازش مدل ($CMIN/DF=4.05$, $GFI=0.943$, $CFI=0.902$, $RMSEA=0.09$) مشخص شد که مدل ساختاری اجرا شده (شکل ۷) از برازش قابل قبولی برخوردار می‌باشد. این مدل ساختاری از دو بخش مدل‌های اندازه‌گیری و ساختاری تشکیل شده است.

(جدول ۴-۴۵) نتایج حاصل از بررسی مدل مرتبط به فرضیه هفتم تحقیق

۲R	β	P	C.R.	S.E.	B	مسیرهای مدل		مدل
						تحصیلات والدین	نوع کتاب	
.۰۰۳	.۰۵۲	.۴۳۲	.۷۸۶	.۰۵۶	.۰۴۴	---	نوع کتاب	ساختاری
.۰۰۱	.۰۳۸	.۵۴۷	.۶۰۲	.۰۲۹	۱/۰۱۷	---	ژانر مطالعه	
	.۵۳۸				۱	---	۱s	مدل اندازه‌گیری
	.۶۱	***	۱۰/۱۳۶	.۱۰۶	۱/۰۷۳	---	۲s	
	.۴۹۸	***	۶/۷۷۵	.۱۴	.۹۴۷	---	۳s	
	.۴۱۱	***	۵/۹۶۴	.۱۳۷	.۸۱۶	---	۴s	
	.۴۹	***	۶/۷۴	.۱۳۷	.۹۳۷	---	۵s	
	.۲۷۲	***	۳/۹۳۵	.۱۰۶	.۴۱۷	---	۶s	
	.۴۹۵	***	۶/۷۸۱	.۱۱۷	.۷۹۶	---	۷s	
	.۴۴۶	***	۵/۹۳۴	.۱۲۶	.۷۴۷	---	۸s	
	.۶۸۹				۱	---	تالیف	مدل اندازه‌گیری
	.۶۳۳	***	۹/۲۳۹	.۱۰۶	.۹۷۹	---	ترجمه	

*** $P < .۰۰۱$

با توجه به نتایج مربوط به مدل‌های اندازه‌گیری به دست آمده جدول (۴-۴۵) مشخص شد تمام معرف‌ها مربوط به عوامل مشاهده نشده حاضر در مدل دارای بار عاملی معنادار می‌باشند و ضرایب رگرسیونی استاندارد و غیر استاندارد در جدول (۴-۴۵) ارائه شده است. بر اساس نتایج مدل ساختاری جدول (۴-۴۵)، بین تحصیلات والدین با ژانرهای مطالعه و نوع کتاب رابطه معنادار وجود ندارد بر اساس نتایج به دست آمده فرضیه هفتم تحقیق رد شد.

فرضیه هشتم: بین جامعه‌پذیری نوجوانان (خانواده، دوستان، مدرسه) با ژانرهای مطالعه و نوع کتاب رابطه وجود دارد.

با توجه به نتایج به دست آمده از شاخص‌های برازش مدل (CMIN/DF=2.630, GFI=0.947, CFI=0.908, RMSEA=0.066) مشخص شد که مدل ساختاری اجرا شده (شکل ۸) از برازش قابل قبولی برخوردار می‌باشد. این مدل ساختاری از دو بخش مدل‌های اندازه‌گیری و ساختاری تشکیل شده است.

(جدول ۴-۴) نتایج حاصل از بررسی مدل مرتبط به فرضیه هشتم تحقیق

۲R	β	P	C.R.	S.E.	B	مسیرهای مدل		مدل
.۱۸۴	-.۴۲۸	.۰۰۳	-۲/۹۴۳	.۲۳۹	-.۷۰۳	جامعه‌پذیری	---> نوع کتاب	ساختاری
.۱۱۸	-.۳۴۴	.۰۰۸	-۲/۶۳۶	.۱۱۱	-.۲۹۳		---> ژانر مطالعه	
	.۵۲۱				۱	ژانر مطالعه	---> ۱s	مدل اندازه‌گیری
	.۶۶	***	۱۰/۵۸۴	.۱۱۳	۱/۲		---> ۲s	
	.۵۴۷	***	۷/۱۳۷	.۱۵	۱/۰۶۸		---> ۳s	
	.۴۲۷	***	۶/۱۳۷	.۱۴۲	۰/۸۷۱		---> ۴s	
	.۵۲۷	***	۶/۹۸۵	.۱۴۷	۱/۰۲۵		---> ۵s	
	.۲۳۷	***	۳/۶۳۱	.۱۰۳	۰/۳۷۵		---> ۶s	
	.۴۷۷	***	۶/۵۶۵	.۱۲	.۷۸۷		---> ۷s	
	.۴۱۵	***	۵/۸۲۷	.۱۲۳	.۷۱۵		---> ۸s	
	.۶۸۸				۱	نوع کتاب	---> تالیف	مدل اندازه‌گیری
	.۶۳۴	***	۹/۱۱۵	.۱۰۸	.۹۸۱		---> ترجمه	
	.۳۵۸				۱	جامعه‌پذیری	---> خانواده	مدل اندازه‌گیری
	.۵۱۹	.۰۰۲	۳/۰۶۱	.۲۶۷	.۸۱۹		---> دوستان	
	-.۳۵۷	.۰۰۲	-۳/۰۶۵	.۲۴۱	-.۷۳۸		---> مدارس	

با توجه به نتایج مربوط به مدل‌های اندازه‌گیری به دست آمده جدول (۴-۴) مشخص شد تمام معرف‌ها مربوط به عوامل مشاهده نشده حاضر در مدل دارای بار عاملی معنادار می‌باشند و ضرایب رگرسیونی استاندارد و غیر استاندارد در جدول (۴-۴) ارائه شده است. بر اساس نتایج مدل ساختاری جدول (۴-۴)، بین جامعه‌پذیری با ژانرهای مطالعه و نوع کتاب رابطه منفی و معنادار وجود دارد ($p < 0.001$) و ۱۱.۸٪ و ۱۸.۴٪ از تغییرات ژانر مطالعه و نوع کتاب توسط جامعه‌پذیری تبیین می‌شود. گرچه نتایج همبستگی نشان می‌دهد از میان عوامل جامعه‌پذیری رابطه‌ی گروه همسالان با انتخاب ژانرهای تخیلی، هیجان‌انگیز، پلیسی، طنز و شعر بیشتر از سایر عوامل می‌باشد. مدرسه تنها با انتخاب ژانر شعر و مذهبی رابطه نشان می‌دهد.

(جدول ۴-۴۷) نتایج حاصل از بررسی همبستگی‌های مرتبط به فرضیه هشتم تحقیق

متغیر	شعر	خانوادگی	مذهبی	طنز	عاشقانه	پلیسی	هیجان انگیز	تخیلی			
									همبستگی	معنی داری	حجم نمونه
خانواده	-.۰۵۳	-.۱۱۷	-.۰۷۱	-.۰۱۲	.۰۱۴	-.۰۸۸	-.۱۴۰	-.۰۷۶	همبستگی		
	.۳۰۷	.۰۲۳	.۱۷۰	.۸۲۴	.۷۸۹	.۰۸۹	.۰۰۶	.۱۳۹	معنی داری		
	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	حجم نمونه		
جامعه پذیری	-.۱۰۶	-.۰۸۸	.۰۰۰	.۱۰۵	-.۰۴۳	.۱۳۷	.۱۰۷	.۱۴۱	همبستگی	دوستان	
	.۰۳۹	.۰۸۸	.۹۹۳	.۰۴۱	.۴۰۰	.۰۰۸	.۰۳۷	.۰۳۱	معنی داری		
	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	حجم نمونه		
مدرسه	.۱۵۵	.۰۳۷	.۱۹۶	.۰۹۵	.۰۳۰	-.۰۴۲	.۰۳۲	.۰۳۷	همبستگی	مدرسه	
	.۰۰۳	.۴۶۹	.۰۱۳	.۰۶۴	.۵۶۶	.۴۱۹	.۵۳۲	.۴۷۸	معنی داری		
	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	حجم نمونه		

با توجه به نتایج جدول (۴۸-۴)، اثر غیر مستقیم جامعه پذیری بر تالیف و ترجمه معنادار است. با توجه به همپوشانی فاصله اطمینان بوت استرپ اثر غیر مستقیم، تاثیر جامعه پذیری بر تالیف و ترجمه یکسان است.

(جدول ۴-۴۸) نتایج حاصل از بررسی مدل مرتبط به فرضیه هشتم تحقیق

فاصله اطمینان ۹۵٪ بوت استرپ اثر غیر مستقیم جامعه پذیری بر ابعاد نوع کتاب			
اثر غیر مستقیم	حد پایین	حد بالا	سطح معناداری P
ترجمه	-.۰۶۸۹	-۱/۴۸۴	-.۰۰۰
تالیف	-.۰۷۰۳	-۱/۵۵۱	-.۰۰۰

فرضیه نهم: بین مصرف فرهنگی خانواده، مهارت رسانه، ویژگی نوجوان، جامعه پذیری، تحصیلات والدین، نیاز نوجوان و نگرش به کتاب با میزان مطالعه رابطه وجود دارد.

(جدول ۴-۴۹) نتایج آزمون همبستگی مرتبط به فرضیه نهم تحقیق

مصرف فرهنگی	مهارت رسانه	ویژگی نوجوان	جامعه پذیری			تحصیلات والدین	نیاز نوجوان	نگرش به کتاب		میزان مطالعه
			خانواده	دوستان	مدرسه			ضریب همبستگی	سطح معنی داری	
.۲۳۴	.۲۳۴	.۳۱۰	.۳۰۶	-.۱۴۲	-.۰۶۹	.۰۰۳	.۱۲۲	.۴۶۷		
.۰۰۰	.۰۰۰	.۰۰۰	.۰۰۰	.۰۰۳	.۰۹۱	.۴۷۸	.۰۰۹	.۰۰۰		
۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	۳۸۴	حجم نمونه	

جدول (۴-۴۹) به بررسی رابطه‌ی متغیر مصرف فرهنگی خانواده، مهارت رسانه، ویژگی نوجوان، جامعه‌پذیری، تحصیلات والدین، نیاز نوجوان و نگرش به کتاب با میزان مطالعه می‌پردازد. نتایج آزمون همبستگی پیرسون گویای آن است که در تمامی متغیرها به استثنای مدرسه به عنوان عامل جامعه‌پذیری و تحصیلات والدین با میزان مطالعه رابطه معنی‌دار وجود دارد. در متغیرهای جامعه‌پذیری میزان همبستگی ۰/۰۶۹ گزارش شده است که میزان بسیار کمیست و توجه به سطح معنی‌داری نشان‌دهنده‌ی آن است بین جامعه‌پذیری نوجوان توسط مدرسه با میزان مطالعه همبستگی وجود ندارد. این عدم وجود همبستگی در تحصیلات والدین با میزان همبستگی ۰/۰۰۳ با میزان مطالعه وجود دارد. اگرچه میزان همبستگی میان سایر متغیرها با مطالعه مقدار ضعیفی است؛ اما توجه به سطح معناداری کمتر از ۰/۰۱ گویای آن است که وجود ضریب همبستگی به دست آمده بین معنادار است. بنابراین فرضیه صفر مبنی بر عدم وجود رابطه بین متغیر مستقل و وابسته در سطح ۹۹٪ اطمینان رد و فرضیه تحقیق تأیید می‌شود.

نتیجه‌گیری

این بخش از تحقیق به روش پیمایشی و با ابزار پرسشنامه انجام شده و با توجه به پراکندگی دانش آموزان و نوجوانان در مناطق ۶گانه آموزش و پرورش شهر اصفهان، نمونه‌گیری از نوع احتمالی و از نوع نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شده و حجم نمونه بر حسب فرمول کوکران برابر ۳۸۴ نفر تعیین گردید. متغیر وابسته در این پژوهش وضعیت مطالعه و ژانر مطالعه بوده که بر اساس پرسشنامه محقق ساخته دارای روایی صوری و محتوایی و پایایی بیشتر از ۰/۷ اندازه‌گیری گردید. متغیر مستقل شامل ویژگی‌های نوجوان، نیازهای نوجوان، نگرش به مطالعه، جامعه‌پذیری نوجوان، مهارت رسانه‌ای نوجوان، ویژگی‌های کتاب و سرمایه یا فرصت‌های فرهنگی خانواده بود که بر اساس پرسشنامه محقق ساخته که پایایی آن اندازه‌گیری شده و روایی آن به تأیید اساتید و متخصصان مربوطه رسید، سنجش شد. جهت تجزیه و تحلیل اطلاعات از نرم افزار SPSS و Amos21 استفاده شد که در ذیل نتایج این پژوهش می‌آید:

فرضیه اول به بررسی رابطه بین نگرش به مطالعه (کتاب در امتداد فیلم و بازی) با ژانرهای مطالعه و نوع کتاب رابطه وجود دارد. بطوریکه هرچه رویکرد نوجوان به کتاب در امتداد فیلم و بازی بیشتر باشد، گرایش به ترجمه بیشتر می‌شود. در این راستا نتایج تحلیل ساختاری نشان داد بین نگرش به مطالعه با ژانرهای مطالعه و نوع کتاب رابطه مثبت و معنادار وجود دارد بطوریکه هرچه رویکرد نوجوان به کتاب در امتداد فیلم بیشتر (بارعاملی مثبت) و رویکرد نوجوان به کتاب در امتداد بازی کمتر (بارعاملی منفی) باشد (نگرش به مطالعه بهتر)، گرایش به ترجمه بیشتر می‌شود.

فرضیه دوم: بین ویژگی‌های نوجوانی با ژانرهای مطالعه و نوع کتاب رابطه وجود دارد بطوریکه ویژگی‌های نوجوانی موجب می‌شود گرایش به ترجمه یا تالیف بیشتر شود. بر اساس نتایج مدل ساختاری بین ویژگی‌های نوجوانی با ژانرهای مطالعه و نوع کتاب رابطه مثبت و معنادار وجود دارد بطوریکه ۱۹.۵٪ و ۲۰.۴٪ از تغییرات علاقه به ژانر مطالعه و نوع کتاب توسط ویژگی‌های نوجوانی تبیین می‌شود.

فرضیه سوم به بررسی رابطه بین نیازهای نوجوانی با ژانرهای مطالعه و نوع کتاب رابطه وجود دارد بطوریکه هرچه نیازها قویتر باشد گرایش به ترجمه و تالیف بیشتر می‌شود. بر اساس نتایج مدل ساختاری این رابطه به صورت مثبت و معنادار وجود دارد اما تنها ۹٪ و ۹٪ از تغییرات گرایش به ژانر مطالعه و نوع کتاب توسط متغیر نیازهای نوجوان تبیین می‌شود و سایر تغییرات به متغیرهای دیگر بستگی دارد.

فرضیه چهارم به بررسی رابطه بین مصرف فرهنگی خانواده با گرایش به ژانرهای مطالعه و نوع کتاب می‌پردازد؛ نتایج تحلیل ساختاری نشان می‌دهد ۵۴.۶٪ و ۱۹.۴٪ از تغییرات ژانر

مطالعه و نوع کتاب توسط مصرف فرهنگی خانواده تبیین می‌شود. فرضیه پنجم به بررسی رابطه بین مهارت رسانه ای نوجوان با گرایش به ژانرهای مطالعه و نوع کتاب می‌پردازد بطوریکه هرچه نگرش رسانه ای قویتر باشد گرایش به ترجمه / تالیف بیشتر می‌شود. نتایج تحلیل ساختاری نشان می‌دهد ۲۱.۱٪ و ۲۷٪ از تغییرات گرایش به ژانر مطالعه و نوع کتاب توسط مهارت رسانه ای تبیین می‌شود.

فرضیه هشتم جهت بررسی رابطه بین جامعه پذیری نوجوانان (خانواده، دوستان، مدرسه) با ژانرهای مطالعه و نوع کتاب از تحلیل ساختاری استفاده شد نتایج نشان می‌دهد ۱۱.۸٪ و ۱۸.۴٪ از تغییرات گرایش به ژانر مطالعه و نوع کتاب توسط جامعه پذیری تبیین می‌شود.

فرضیه نهم به بررسی رابطه ی متغیر مصرف فرهنگی خانواده، مهارت رسانه، ویژگی نوجوان، جامعه پذیری، تحصیلات والدین، نیاز نوجوان و نگرش به کتاب با میزان مطالعه می‌پردازد. نتایج آزمون همبستگی پیرسون گویای آن است که در تمامی متغیرها به استثنای مدرسه به عنوان عامل جامعه پذیری و تحصیلات والدین با میزان مطالعه رابطه معنی دار وجود دارد. یافته های به دست آمده حاکی از آن است که ، شرایط خانواده تأثیر قابل ملاحظه ای بر میزان مطالعه افراد دارد. اما پس از ورود به مدرسه از مرجعیت خانواده کاسته می‌شود و در عوض فضا و محیط مدرسه (به ویژه فرصت های مادی و اجتماعی و نوع معنابخشی به مطالعه نقش تعیین کننده تری پیدا می‌کند. اطلاعات به دست آمده، بر این واقعیت دلالت دارد که نوجوانانی که در مدرسه فرصت بیشتری برای تعامل با اساتید و افراد صاحب تخصص دارند و در تشکل ها و اجتماعات علمی مشارکت فعال تری دارند، از خودشان بیشتر انتظار دارند که به مطالعه بپردازند.

اطلاعات این پژوهش همچنین نشان داد که منابع مادی موجود در خانواده و مدرسه به اندازه زمینه تعامل اجتماعی مشوق مطالعه کردن نیست. بنابراین شایسته است در محیط خانواده ترویج کتابخوانی و شوق خواندن از خلال تعامل بین والدین و فرزندان و در مدرسه از خلال رابطه میان آموزگاران و نوجوان/دانش آموز و رابطه نوجوان/دانش آموزان با یکدیگر در هر دو قالب رسمی و غیر رسمی رونق پیدا کند.

فهرست منابع

۱. اباذری، یوسف، چاووشیان، حسن، (۱۳۸۱)، از طبقه اجتماعی تا سبک زندگی، رویکردهای نوین در تحلیل جامعه شناختی هویت اجتماعی، نامه علوم اجتماعی، شماره ۲۸.
 ۲. امیری، نادر؛ (۱۳۹۳)، تحلیل محتوا در علوم اجتماعی و انسانی، نوشته ال - آر. هولستی؛ ترجمه نادر سالارزاده امیری، انتشارات دانشگاه علامه طباطبایی، تهران، ص ۲۵.
 ۳. پور اصغر، هادی؛ موسوی، فاطمه؛ (۱۳۸۷)، سیر ادبیات کودکان و نوجوانان در ایران، مجله بهارستان سخن (ادبیات فارسی)، شماره ۱۱، ص ۱۱۹-۱۳۷.
 ۴. حجازی، بنفشه؛ (۱۳۹۴)، ادبیات کودکان و نوجوانان: ویژگی ها و جنبه‌ها، تهران: نشر روشنگران.
 ۵. خزاعی، فریدعلی؛ اشرفی، نسرين؛ (۱۳۹۱)، نگاهی توصیفی به وضعیت ترجمه و تالیف ادبی در نظام چندگانه ادبی ایران در دهه ۱۳۸۰، فصل نامه مطالعات زبان و ترجمه، شماره یکم، صص ۲۶-۴۲.
 ۶. رجبی، سوران، (۱۳۹۱)، تعیین ارتباط علاقه به ادبیات کودک و نوجوان با رشد اجتماعی دانش آموزان، مجله روانشناسی مدرسه، دوره ۱ اول، شماره ۳، صص ۲۷-۴۳.
 ۷. ستوده، فیروز، (۱۳۸۹)، شناسایی و بررسی عوامل اثرگذار بر مدل چهار مرحله‌ای وفاداری در بخش بانکداری، (مطالعه موردی مشتریان بانک رفاه)، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تهران.
 ۸. ستوده، هدایت الله؛ (۱۳۷۸)، روانشناسی اجتماعی، تهران، انتشارات آوای نور.
 ۹. طهماسیان، نگین؛ (۱۳۸۶) تحلیل محتوای کتابهای قصه و داستان کودکان گروه سنی "ب" و "ج" منتشر شده سالهای ۱۳۸۰-۱۳۸۵ از نظر تأثیر آنها بر درمان ترس و اضطراب و افسردگی کودکان، پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران.
 ۱۰. ظهیری ناو، بیژن؛ رجبی، سوران؛ (۱۳۹۰)، بررسی رابطه‌ی کتابخوانی و رشد اجتماعی در دانش آموزان، مجله علمی و پژوهشی مطالعات ادبیات کودک دانشگاه شیراز، شماره ۱ اول، ص ۱۴۶ تا ۱۶۴.
 ۱۱. فلسفین، سکینه؛ (۱۳۹۳) بررسی کتابهای مرجع فارسی چاپی کودکان و نوجوانان منتشره بین سالهای ۱۳۹۰-۱۳۸۵ از نظر اعتبار، وسعت و کیفیت آثار، دوفصلنامه تحقیقات فرهنگی، پاییز و زمستان، شماره ۱۴، صص ۶۰-۸۱.
 ۱۲. قرشی، محمد حسین؛ (۱۳۸۵)، بررسی مشکلات ترجمه ادبیات کودکان، تهران، نشرصنم.
 ۱۳. کرمانی، علیرضا، (۱۳۸۵) ادبیات عقب مانده (بחיثی درباره دنیای مدرن و ادبیات کودک و نوجوان)، پژوهشنامه ادبیات کودک و نوجوان، شماره ۴۶-۴۵.
 ۱۴. کریمی، امین؛ نوابخش، مهرداد؛ (۱۳۹۵)، بررسی جامعه شناختی رابطه سبک زندگی و اسلوب نوشتاری جلال آل احمد با استفاده از الگوی پییر بوردیو در جامعه شناسی ادبیات، پژوهشهای جامعه شناختی، سال دهم، شماره اول.
 ۱۵. مقصودی، علی اصغر، نصیری، محمد صادق، آژنگ، یاسین (۱۳۹۴) تحلیل جامعه شناختی اشعار جلال الدین محمد بن عبدالرزاق اصفهانی، نشریه ادب و زبان دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه کرمان، شماره ۲۷، صص ۲۱۳ تا ۲۳۳.
16. Bourdieu, Pierre(1984),"Distinction: A Social Critique of The Judgement of Taste". Translated by Richard Nice, Routled & Kegan paul.
17. Even- Zohar, Itmar (1990) Polysystem Studies, Tel Aviv: The Porter Institute for Poetics and Semiotics.